

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
РЕПУБЛИЧКИ ЦЕНТАР ЗА ТАЛЕНТЕ БЕОГРАД И СИСТЕМ РЕГИОНАЛНИХ ЦЕНТАРА
СРБИЈЕ

*Задачи за Регионално такмичење из српског језика, даровитих ученика средњих школа
Србије, школске 2013/2014. године
11. мај 2014.*

IV разред СШ

1.	Наведи назив старијег штокавског дијалекта екавског изговора у којем је чест облик компаратива на –ши (на пример: новши , црнши , уместо новији , црњи): _____	
2.	О коју бисмо се језичку норму огрешили ако бисмо за треће лице множине презента користили облик волу , уместо исправног воле ? а) фонетску б) морфолошку в) ортографску г) лексичку Заокружи слово испред тачног одговора.	
3.	Коју гласовну промену илуструје пар речи извирати – извор ? а) превој вокала б) дисимилацију самогласника в) покретне самогласнике Заокружи слово испред тачног одговора.	
4.	Дат је низ речи: НИЗБРДО ТУ ПРИ НЕКАДА а) Подвуци реч која не припада низу. б) Којој врсти припадају преостале три речи? _____	
5.	Шта значи фразеологизам Аријаднина нит ? а) љубавна нит која спаја б) лажни путоказ в) спасоносно средство Заокружи слово испред тачног одговора.	
6.	А то што се не појављује, што не постоји, то сам прежалио и преболео као што може да се болује само једном у животу. а) Одреди број предикатских реченица у датој комуникативној реченици: _____ б) Подвуци зависну реченицу у датој комуникативној реченици. в) Одреди врсту подвучене зависне реченице: _____ г) Коју функцију има та зависна реченица? _____	
7.	Подвуци главну реч у синтагми: петорица дечака из улице	
8.	Одреди прецизно подвучену синтаксичку јединицу: Викнуо је на Еву, <u>поверовавши лажима</u> . _____	

9.	Адам почиње да је милује погледом. а) Подвуци предикат у датој реченици. б) Одреди врсту подвученог предиката по саставу и сложености:	
10.	Одреди функцију подвученог дела реченице: а) Адам се обратио <u>старој пријатељици</u> за савет. _____ б) Ева воли уличицу <u>на крају града</u> . _____	
11.	Подвуци тражене реченичне конституенте: а) прави објекат – Адам је загризао кришку осушене поморанџе и послужио се соком. б) именски предикатив – Облак је у комотним панталонама.	
12.	Приближио ми се човек <u>са сивим качкетом</u> . а) Одреди падеж подвучене конструкције: _____ б) У ком значењу је употребљен падеж у датом примеру? в) Конструкција са сивим качкетом има: именичку вредност; придевску вредност; прилошку вредност Подвуци тачан одговор	
13.	Дати су предлози: КА КРОЗ НА БЕЗ ПРЕМА ЗА а) Подвуци предлоге који могу стајати уз акузатив б) Који од подвучених предлога може стајати уз инструментал? _____	
14.	Подвуци све конгруентне речи у датој реченици: Знатижељна Ева радознало гледа рајско дрво и у скривеним мислима већ грицка сочну јабуку.	
15.	У којим граматичким категоријама конгруира предикат са субјектом? Адам воли пецање. а) у лицу б) у роду в) у броју Заокружи слова испред тачних одговора.	
16.	Заокружи слово испред узвичне реченице: а) Лепо се проведите у Прагу! б) Лепо ћемо се провести у Прагу! в) Што ћемо се провести у Прагу!	
17.	Одреди врсте независних реченица: а) Да ли желиш да си тако јака? _____ б) Увек сам желео да будем твој. _____	
18.	Одреди врсте напоредних односа између независних реченица: а) Он је не само даровит него је и врло вредан. _____ б) Дуноу је јак источни ветар, таласи ће заплјуснути зидине тврђаве. _____	
19.	Сети се зависних везника и одговори на захтеве: а) Подвуци везник заједнички за изричне и намерне реченице: ДА ДАКЛЕ ШТО ПОШТО б) Допуни низ тако да добијеш везнике допусних реченица: ИАКО, МАДА _____, _____.	

20.	Заокружи слово испред исказа са месном реченицом: а) То је оно место одакле Адам гледа заспалу Еву. б) Адам се померио тамо одакле има бољи поглед на заспалу Еву. в) Адам гледа заспалу Еву из удобне фотеље.	
21.	(1) <u>Премда су већ три године прошле</u> (2) <u>откако сам је поседњи пут видео</u> , ја и даље осећам (3) <u>како се њено лице скрива у мојим очима</u> . а) Одреди врсте зависних реченица означених бројевима у наведеној комуникативној реченици: (1) _____ (2) _____ (3) _____ б) Одреди функције утврђених зависних реченица: (1) _____ (2) _____ (3) _____	
22.	Заокружи слова испред тачних тврдњи: а) Прави објекат може стајати у акузативу без предлога и градивном генитиву. б) Актуелни квалификатив се назива и предикатски атрибут. в) Уз придеве пун и сит иде партитивни генитив. г) Квалитативни генитив заменљив је квалитативним дативом. д) Фазни глаголи (на пример, почети-почињати...) називају се и аспектуални глаголи.	
23.	Сад је баш <u>сретох</u> на степеништу. Али, све то <u>не потраја</u> дуго. Ја <u>одох</u> у школу. а) Који глаголски облик представљају подвучени примери? _____ б) Препиши реченицу у којој глаголски облик има модално значење: _____	
24.	Допуни низ тако да добијеш називе свих зависних реченица са прилошком вредношћу: временска, месна, узрочна, условна, допусна, _____, _____, _____.	
25.	Напиши запете где је потребно: Игра траје неко време а онда отац узима своју торбу и вади две књиге једну за себе другу за дечака.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Задатке припремила: Невена Стрфановић, Гимназија „Урош Предић“, Панчево

Рецензент: мр Валентина Паровић, Гимназија „Урош Предић“, Панчево

Свим такмичарима желимо успешан рад!

Кључ и бодовање задатака

1. **косовско-ресавски**, 1 поен
2. **б)** 1 поен
3. **а)** 1 поен
4. а) **при**, 1 поен; б) **прилози**, 1 поен
5. **в)**, 1 поен
6. а) **пет**, 1 поен; б) **као што може да се болује само једном у животу**, 1 поен;
в) **поредбена**, 1 поен; г) **поредбена одредба**, 1 поен
7. **петорица**, 1 поен
8. **глаголска синтагма**, 2 поена
9. а) **почиње да милује** (не сме бити подвучено „је“), 1 поен; б) **глаголски, сложени (фазни)**, 2 поена
10. а) **објекат (неправи, даљи, индиректни)**, 1 поен; б) **атрибут (падежни)**, 1 поен
11. а) **кришку осушене поморанце**, 1 поен; б) **у комотним панталонама**, 1 поен
12. а) **у инструменталу**, 1 поен; б) **у квалитативном / описном значењу**, 1 поен;
в) **придевску вредност**, 1 поен
13. а) **кроз, на, за**, 1 поен; б) **за**, 1 поен
14. **знатижељна, гледа, рајско, скривеним, грицка, сочну**, 2 поена (5 и 6 тачно подвучених речи – 2 поена; 4 тачно подвучене речи – 1 поен; ако је подвучена бар једна погрешна реч, нема поена)
15. **а) у лицу в) у броју**, 1 поен
16. **в)**, 1 поен
17. а) **упитна**, 1 поен; б) **обавештајна**, 1 поен
18. а) **градациони**, 1 поен; б) **закључни**, 1 поен
19. а) **да**, 1 поен; б) **макар, премда** (признаје се и „ако и“), 1 поен за оба тачна одговора
20. **б)**, 1 поен
21. а)
(1) **допусна / концесивна**, 1 поен; (2) **временска / темпорална**, 1 поен;
(3) **изрична (у ужем смислу) / декларативна**, 1 поен
б)
(1) **допусна / концесивна одредба**, 1 поен; (2) **одредба за време**, 1 поен;
(3) **прави објекат**, 1 поен
22. **б) в) д)**, за три заокружена тачна одговора 2 поена;
за два заокружена тачна одговора 1 поен;
ако је заокружен погрешан одговор, нема поена
23. а) **аорист**, 1 поен; б) **Ја одох у школу**. 1 поен
24. **последична / консекутивна**, 1 поен; **намерна / финална**, 1 поен;
поредбена (не признаје се „начинска“), 1 поен; редослед одговора није важан
25. Игра траје неко време, а онда отац узима своју торбу и вади две књиге, једну за себе, другу за дечака. 1 поен